

יום הזיכרון ליצחק רבין

צו פיוס

גנים וכיתות יסוד

החינוך המשותף לחילונים, דתיים ומסורתיים

צילום: maxnathans

יעוץ: אסף הירשפלד, שרית עזרא, שרית זוסמן, יעל ברגר, טובה אביחי-קרמר,
יהודית לקיבביץ
כתיבה: מיכל ברגמן

צו פיוס - סיפור הצלחה ישראלי

עמותת צו פיוס מקימה ומלווה מסגרות חינוך המשלבות ילדים חילונים, דתיים ומסורתיים ללימוד וחיים משותפים - מסגרות חינוכיות של גנים ובתי ספר.

עמותת צו פיוס פועלת בשיתוף פעולה מלא עם משרד החינוך והרשויות המקומיות להפצת המידע אודות החינוך המשותף, לעידוד חשיבה חדשנית והובלת שינוי בתוך מערכת החינוך ולהקמת מסגרות חדשות ברוח זו.

צו פיוס פועל לקידום החינוך המשותף בתחומים הבאים:

- ייעוץ וליווי לקבוצות הורים המעוניינים בהקמת בית ספר משותף ביישוב.
- ייעוץ וליווי לרשויות המקומיות בתהליך בחינת ההיתכנות ובשלבי ההקמה.
- הנחיה, ליווי והשתלמויות למנהלים, מורים וגננות לחינוך ולהוראה בכיתה מרובת זהויות.
- פיתוח והנגשת תכניות לימודים למורים בחינוך המשותף.
- גיבוש קהילה בית ספרית פעילה ותוססת בתחום התרבות היהודית-ישראלית ביישוב.

עקרונות פדגוגיים מנחים

- חינוך בין-קבוצתי:** יצירת מסגרות חינוך פורמאלי למפגש קבוע ומתמשך בין חילונים, דתיים ומסורתיים.
- מפגש בין שווים:** שמירה על הזהות הייחודית של כל תלמיד/ה מתוך כבוד לאורחות חיים שונים.
- מפגש בין שונים אך שווים:** מפגש בין זהויות מגוונות השומר על ייחודה של כל אחת מהן.
- שפה תרבותית ישראלית-יהודית משותפת:** תוך שמירה וכבוד לזהותו של הפרט ושל משפחתו.
- פלורליזם - ריבוי קולות:** דגש על תרבות ומסורת יהודית תוך התייחסות לקולות השונים בתרבות היהודית.
- לימוד מגוון:** לימוד תרבות ומסורת יהודית במגוון אמצעים - שיר, מדרש, סיפור, יצירה פלסטית, דרמה, פעילות קהילתית, לימוד הורים-ילדים ועוד.
- שתי עגלות מלאות:** עגלה חילונית ועגלה דתית.
- מעטפת פדגוגית:** ליווי והנחיה הוליסטית הדואגת לשיפור דרכי ההוראה והאווירה החינוכית.

לפרטים נוספים ולהתקשרות:

02-6215353

mail@tzavpius.org.il

כל הזכויות שמורות לצו פיוס

תכני הלימוד המופיעים בחוברת זו נועדו לשימוש חינוכי של צוותי הגנים ובתי הספר

קיץ תשע"ד - 2014

שלום לצוותים החינוכיים,

אנו מביאים בפניכן חוברת מידע והדרכה בנושא:

יום הזיכרון ליצחק רבין בחינוך המשותף לגיל הרך ולכיתות היסוד.

החוברת כוללת:

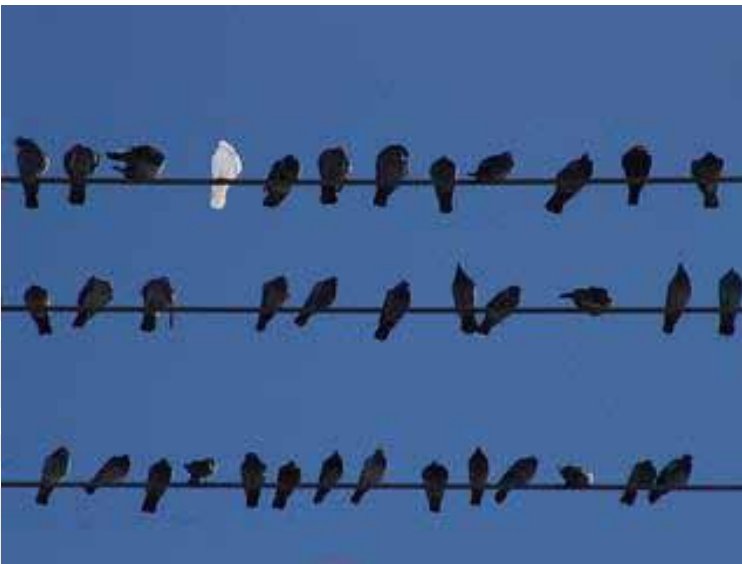
- מידע לצוותים החינוכיים
- הצעות לפעילות משותפת
- הצעות לקבוצות המפגש ולקבוצת התפילה
- ההצעות מחולקות על פי גילאים: גן, כיתה א' וכיתה ב'.

בחוברת זו הבאנו הפניות להצעות שונות המתאימות לגילאים השונים תוך **דגש על החינוך המשותף וערכיו**.
נשמח לקבל מכם, הצוותים החינוכיים, **משוב והצעות נוספות לפעילות ולדיון**.

קריאה נעימה ומועילה

צוות החינוך המשותף, צו פיוס

ציילום: sillydo

יום הזיכרון ליצחק רבין בחינוך המשותף

יום הזיכרון מצוין במסגרות החינוך המשלב כנדרש בחוק וכמקובל במערכת החינוך הישראלית. עם זאת, ברצוננו לסקור כמה מגמות הקיימות כיום בהתייחס ליום זה.

ההנצחה והעיסוק החינוכי:

כאמור, הירצחו של רה"מ יצחק רבין היווה שיא בתקופה של מחלוקת קשה וכואבת בעם, מחלוקת שלווה בדברים קשים ובהפגנות סוערות. מחלוקת שהשליכה גם על דרכי ההתייחסות לרצח ועל אופני ההנצחה. בשל כך, יש שהדישו ביום זה פנים מסוימות בחייו של יצחק רבין, יש שעסקו במחלוקות פוליטיות ובאלימות פוליטית ויש שפנו לכיוונים הרחוקים מתכניו המקוריים של היום.

פרופ' ורד ויניצקי-סרוסי שחקרה את ביטויי ההנצחה במערכת החינוך, **נוכחה לדעת שברבים מביה"ס הדתיים העיסוק אינו במורשתו של רבין ולא ברצח, אלא למצוא חלופות ולהפחית מהעיסוק ביום הזיכרון ובמשמעותו.**

היא מצאה תהליך של הפחתה בחשיבות יום הזיכרון לרצח רבין, בבתי הספר הדתיים: בשנת 1997 בתי ספר הממ"ד בהם ביקרה, התייחסו ליום הזה בצורה מאוד דומה לבתי הספר של החינוך הממלכתי. אבל כשחזרה לבקר בשנת 2005, מצאה **שינוי משמעותי בהתייחסות שהתבטא בשלושה סממנים:**

- א. החולצות הלבנות שהיו ב-97, נעלמו.
 - ב. הטקסים נוהלו ע"י המבוגרים ומעורבות הילדים בהם פחתה.
 - ג. התווספו שני אלמנטים חדשים לטקס: יום השנה למות רחל אימנו ו"תפילה לגשם עם פתיחת הסתיו".
- המחקר מציג כי בשנים שלפני הרצח, לא הייתה בבתי הספר הדתיים הללו כל התייחסות משמעותית לרחל אימנו ולגשם. ניתן להבין כי הנושאים הללו נוספו כדי להמתיק את 'גלולת רבין'.
- גם בין ההורים היו שחשו **שתכני היום מצמצמים את העיסוק ברצח ובמשמעותו**. ניתן לקרוא על כך בטור זה - **דברו על רבין, לא על רחל** וכן בטור - **אם רבין לא היה נרצח, מישהו היה זוכר את רחל אימנו?**
- אנו בחינוך המשותף מאמינים כי זיכרון הרצח, דיון בו ועיסוק במשמעותיו ובהשלכותיו האפשריות, הם חיוניים לחוזקה, ליציבותה ולהמשך קיומה של החברה הישראלית. בשל כך העיסוק ברצח ובמשמעותיו יהווה את התוכן המרכזי של היום.** כל זאת כמובן בהתאם לבשלות וליכולת של הילדים - בגילאים צעירים יש למתן ולצמצם את הפירוט של האירועים ועם השנים חומרת הרצח והסכנה לחברה הישראלית ולדמוקרטיה הישראלית יועמדו במוקד הלימוד.
- זאת ועוד - הלימוד על דמותו של יצחק רבין ובמיוחד על משמעות הרצח הפוליטי של ר"מ מכהן ע"י יהודי במטרה לשנות את חוקי המשחק הדמוקרטיים, **אינו נושא 'חילוני' כשם שאינו נושא 'דתי' - זהו נושא כלל ישראלי שחשוב שישמע בו מגוון הקולות של הצוות בגן/ כיתה - בין דתי, בין חילוני ובין מסורתית.**

פעילויות העוסקות בתולדות חייו של יצחק רבין ובזיקה בין חייו לבין תולדות המדינה

פעילות העוסקות במניעת אלימות.

הקדמה – עקרונות הדמוקרטיה ושמירה על חברה דמוקרטית הם מיסודותיה והישגיה החשובים של החברה הישראלית; המבנה הדמוקרטי מאפשר הכלה של דעות שונות, הכרעה שאינה שרירותית ושמירת אמונותיהן ואורחות חייהן של קבוצות שונות החיות יחד. **הישגים אלה אינם דבר של מה-בכך: על-פי דו"ח חירות בעולם [של ארגון Freedom House] ישנן כיום 90 מדינות דמוקרטיות בעולם, לעומת 105 שאינן כאלה. מדינת ישראל, אם כן, היא בקבוצה הקטנה יותר, של המדינות הדמוקרטיות, בהן נשמרים חירויות הפרט, כולל החירות הפוליטית.** [למפת המדינות – **דו"ח חירות בעולם, ויקיפדיה**. ראוי להדגיש כי קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית הוא הישג גדול, בשל גלי העלייה הגדולים [רובם ממדינות לא דמוקרטיות], השסעים החברתיים והדתיים, מצב המלחמה המתמשך והיעדר מסורת דמוקרטית במדינה צעירה – **למרות כל אלה הדמוקרטיה הישראלית מתקיימת ומאפשרת ריבוי דעות ואורחות חיים ומימוש הזכויות הפוליטיות לכל אזרחיה**. כל אלה גם מהווים גורם שעלול להביא לפגיעה בדמוקרטיה, כפי שניסה יגאל עמיר לעשות ברוצחו את רה"מ יצחק רבין.

להרחבה - מוסדות וערכים דמוקרטים בחברה ישראלית משתנה, מרכז רבין.

חינוך לדמוקרטיה - בגילאים צעירים יתמקד החינוך הדמוקרטי באופני השיח וביצירת אווירה מכבדת, לא אלימה המאפשרת לילדים להתבטא בכבוד ומתוך תחושת בטחון. ביום הזיכרון ליצחק רבין, ואף בימים שלאחריו, אנו ממליצים לעסוק **בתקשורת לא אלימה, היחסי סובלנות וכבוד**; יום הזיכרון יכול להוות **התחלה לנושא מתמשך**, הבא לידי ביטוי באורחות הגן/כתה לאורך השנה כולה.

לילדי הגן – לקט פעילויות – **'ממחלוקת לשיח'** באתר משרד החינוך, האגף לחינוך קדם יסודי.

לילדי בית הספר – **מה עושים כשלא מסכימים** – פעילות מתוקשבת באתר 'על הגובה'. הפעילות מציגה מספר מקרים של מחלוקת וויכוח מחיי הילדים, ולאחר מכן פונה להיכרות עם עקרונות הדמוקרטיה. הפעילות יכולה לשמש כפעילות של דיון והפעלה בכתה, וכך אנו ממליצים לקיים אותה-שכן השיח המשותף הוא משמעותי בדיון ובליבון הסוגיות שבפעילות.

תוכן העניינים:

- מידע לגננת ולמורה: יום הזיכרון ליצחק רבין עמ' 4
- יום הזיכרון ליצחק רבין בחינוך המשותף עמ' 5
- תכנון ומיקוד העבודה בגן ובכתות יסוד מחוון לעבודה בחינוך המשותף
לאור עקרונות החינוך המשותף עמ' 6-8
- סרטונים ומצגות לילדים, המתארים את חייו ואת הירצחו של יצחק רבין עמ' 10
- פעילויות העוסקות בתולדות חייו של יצחק רבין ובזיקה בין חייו לבין תולדות המדינה עמ' 10
- פעילויות בנושא מניעת אלימות, הקשבה ותקשורת בונה עמ' 10-11
- הצעות לספרי ילדים בנושא ישוב סכסוכים והתייחסות לאחר עמ' 11
- הצעות ליצירה - אני ואתה נשנה את העולם, פאזל היונה עמ' 12-13
- קישורים חיצוניים עמ' 14
- החינוך המשותף - צו פיוס עמ' 15-16

